

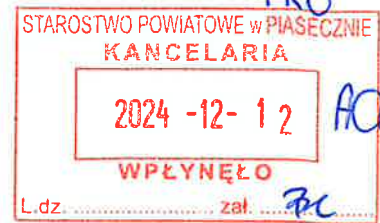

MAZOWIECKI
WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR
ZABYTKÓW

Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie
ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel. (+48) 22 44 30 400, fax (+48) 22 44 30 401
www.mwzkz.pl

RPW/68488/2024 P
Data: 2024-12-12

WRD.5140.1.57.2022.KP

Warszawa, 09-12-2024

DECYZJA NR 92 /2024

Na podstawie przepisów art. 89 pkt 2, art. 91 ust. 4 pkt 3 i 4, art. 3 pkt 1 i 2, art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. b, g, art. 9 ust. 1 ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. z 2024 r. poz. 1292), w trybie art. 104 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. kodeks postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2024 poz. 572), w wyniku postępowania administracyjnego przeprowadzonego z urzędu

ORZEKAM:

wpisać do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego zespół dworsko-parkowy, składający się z budynku dworu z zabudowaniami pomocniczymi – garażem i lamusem oraz zielenią, położony w Mrokowie przy ul. Marii Świątkiewicz, gm. Lesznowola, pow. piaseczyński.

- Niniejszym wpisem obejmuje się zespół dworsko-parkowy składający się z budynku dworu, lamusa i garażu, oznaczonych na załączniku graficznym kolorem czerwonym oraz formy zaprojektowanej zieleni z wyspą i terenem obejmującym dz. ew. nr 125, 143 oraz część dz. ew. nr 126/2 obr. Mroków (0018), oznaczonych na załączniku graficznym kolorem zielonym.
- Załącznik graficzny do niniejszej decyzji stanowi jej integralną część.

Nie wpisać do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego dz. ew. nr 123/3, 123/4, 123/6, 123/7, 127/1, 127/2, 131/4 140, 142/2, 142/3, 126/1, 126/3 oraz części dz. ew. nr 126/2, obr. Mroków (0018).

UZASADNIENIE

Zawiadomieniem z dnia 19.01.2023 r. Mazowiecki Wojewódzki Konserwator Zabytków (MWKZ) wszczął z urzędu postępowanie w sprawie wpisania do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego zespołu dworsko-parkowego z folwarkiem położonego w Mrokowie przy ul. Marii Świątkiewicz, gm. Lesznowola, na działkach ewidencyjnych o numerach: 123/3, 123/4, 123/6, 123/7, 125, 126 (ob. 126/1, 126/2, 126/3), 127/1, 127/2, 140, 142/2, 142/3, 143, 131/4, obr. Mroków (0018). Pismem z dnia 09.02.2023 r. MWKZ zawiadomił strony o oględzinach ww. obiektu, które odbyły się w dniu 07.03.2023 r. W ich trakcie wykonano dokumentację fotograficzną oraz spisany został protokół. Następnie pismem z dnia 19.04.2023 r. MWKZ zwrócił się do Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID) z prośbą o sporządzenie specjalistycznej opinii dotyczącej oceny wartości zabytkowych przedmiotowego zespołu oraz ustosunkowanie się do zasadności i terytorialnego zakresu wpisu do rejestru zabytków. Pismem z dnia 25.10.2023 r. NID przekazał Opinię dot. zespołu dworsko-parkowego w Mrokowie, gm. Lesznowola z dn. 12.10.2023 r. opracowaną przez dr inż. arch. krajobrazu Macieja Świątkowskiego. Zawiadomieniem z dnia 19.02.2024 r. zakończono postępowanie dowodowe w sprawie. W wojewódzkiej ewidencji zabytków ujęte zostały: park dworski w Mrokowie (Ekspertyza nr 131/St/76, opr. H. Spychaj z zesp., 1977), dwór w Mrokowie, (karta opr. J. Szałygin, 1998) oraz krajobraz kulturowy d. majątku Dobra Ziemskie Mroków usytuowany w rejonie ul. M. Świątkiewicz

i Karasia (karta opr. K. Pająk, A. Tołysz, 2024). Dla ww. obszaru obowiązuje Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznów (uchwała nr 223/XVIII/2012).

Zespół dworsko-parkowy znajduje się w Mrokowie, w rejonie rzeki Utraty, po zachodniej stronie drogi krajowej nr 7 (dawna szosa z Sękocina do Tarczyna). Początki miejscowości sięgają II poł. XIV w., kiedy na utworzonej na rozlewisku rzeki Utraty wyspie wybudowano osadę z obronnym dworem. Do XVIII w. ziemie te należały do rodziny Mrokowiskich herbu Ślepowron, a następnie Sobolewskich. Dwór wraz z zabudowaniami i wsią Mroków oznaczony został na Mapie specjalnej Prus Południowych (opr. D. Gilly, 1803), najprawdopodobniej powstały one w XVIII w. i stanowiły własność podkomorzego warszawskiego Stanisława Sobolewskiego, a następnie kasztelana i wojewody warszawskiego Macieja Leona Sobolewskiego oraz senatora i wojewody Walentego Faustyna Sobolewskiego z Piętek, h. Ślepowron. W 1800 r. Mroków zakupiony została przez Antoniego Zadera, przebudowano wówczas dwór i wzniesiono nowe zabudowania gospodarcze folwarku. Z tego czasu pochodzi krótka aleja wysadzana lipami. W kolejnych latach majątek w Mrokowie ulegał parcelacji, na skutek zadłużenia dwór z zabudowaniami zakupiony został przez rodzinę Szymańskich. W 1887 r. na terenie majątku Mroków rozpoczęto prace melioracyjne. Pod koniec XIX w. folwark mrokowski obejmował ogrody, łąki, pola i lasy we wsiach Mroków, Wola Mrokowska, Kossów, Wola Kossowska oraz Wólka Kossowska, kilkakrotnie zmieniał właścicieli. Ok. 1910 r. ówczesny właściciel, Stanisław Jabłoński, przystąpił do zakładania stawów rybnych. Jak wynika z opinii NID, pierwsze znane odwzorowanie układu zabudowań pochodzi z map niemieckich z 1911 i 1914 r.

W czasie I wojny światowej na terenie Mrokowa znajdowały się magazyny wojskowe, dwór przeznaczono na lazaret (A. Majewska, *Szkice i legendy o Mrokowie*, „Wiadomości Tarczyńskie”, 1999, nr 3). W dwudziestoleciu międzywojennym majątek należał do Franciszka Pacholczyka, współwłaściciela Fabryki Gilz „Sokół”. Majątek częściowo rozparcelowano. Podjęte w tym czasie prace na terenie zespołu dworsko-parkowego obejmowały wyburzenie części budynków (zachowano oborę i stodołę oraz stary lamus), założenie upraw rolnych oraz zespołu stawów rybnych, a w 1925 r. sadów produkcyjnych. Funkcję ozdobną i wypoczynkową zachowały dwór użytkowany jako dom letni, znajdujący się za nim ogród oraz park na wyspie. Sposób zagospodarowania potwierdza mapa „Gospodarstwo rybne maj. Mroków” (ok. 1925, wł. prywatna). Założony na rzucie litery „L” dwór usytuowany był w południowej części majątku, po stronie zachodniej znajdował się istniejący lamus, za dworem prostokątny, zachowany garaż, w pewnym oddaleniu od dworu obora oraz stodoła. Oznaczono również ówczesne zagospodarowanie terenu: prostokątny, od strony północnej zamknięty łukiem podjazd, dwie drogi dojazdowe, pierwsza na osi podjazdu obsadzona drzewami oraz druga równoległa do północnej elewacji dworu, połączona mostem wyspa z parkiem, znajdujące się po zachodniej stronie stawy oraz kaczy staw i sady od strony północnej. W 1943 r. majątek wraz ze stawami gospodarstwa rybnego kupił od Pacholczyków Józef Lange, który przeniósł do z Warszawy do Mrokowa garbarnię i wytwórnię skór futerkowych, na potrzeby fabryki założył hodowlę srebrnych lisów, rozpoczął także stopniową parcelację dóbr mrokowskich. Jak stwierdzono w opinii NID „szybki i niefortunny podział wynikający z aktualnego wtedy sposobu zagospodarowania, wyznaczał chaotyczne i nieregularne granice działek”, przecinając aleję wjazdową i część dziedzica. Od 1948 r. Lange prowadził w Mrokowie specjalistyczny ośrodek tresury psów myśliwskich i obronnych pod nazwą Mazovia. Od 1970 r. dwór w Mrokowie wraz z lamusem garażem, wyspą i częścią terenów pozostaje w rękach obecnych właścicieli. Na początku lat 80. XX w. zabezpieczono i wyremontowano dwór oraz rozebrano wtórny budynek kuchni, stanowiący południowe skrzydło dworu. Odnowiono budynki lamusa i garażu, przywracając im funkcje użytkowe.

Teren będący przedmiotem postępowania obejmuje kilka działek o zróżnicowanym zagospodarowaniu, należących do różnych właścicieli. Główne elementy zespołu dworsko-parkowego – dwór, lamus, garaż oraz zagospodarowanie terenu – znajdują się między rzeką Utratą a ulicą Marii Świątkiewicz, na terenie dz. ew. nr 125. Wszystkie budynki wykonano w konstrukcji drewnianej, zachowały się ich bryła, gabaryty, detal architektoniczny oraz historyczna stolarka okienna i drzwiowa wraz z okuciami. Założony na planie wydłużonego prostokąta dwór jest wolnostojący, parterowy, z 2 gankami, wzniesiony na wysokiej podmurówce z drewnianych bali w konstrukcji sumikowo-łatkowej ze słupami, o 3-spadowym dachu krytym gontem doświetlonymi oknami typu wole oko. Na elewacji zachowały się elementy historycznego opracowania w postaci pionowego szalunku ścian, opasek okiennych z okiennicami, snycersko opracowanej listwy wzdłuż dolnej krawędzi dachu, bogatą dekorację otrzymały 2 otwarte ganki o konstrukcji słupowo-ryglowej o 2-spadowym dachu. Stolarka okienna jest drewniana, o konstrukcji skrzynkowej, 2-skrzydłowa, 3-rzędowa, drzwi są 2-skrzydłowe o konstrukcji ramowo-płycinowej i deskowane. Elewacja frontowa (północna) jest 9-osiowa, z wejściem w 2 i 8 osi, elewacja południowa 7-osiowa z wejściem od strony zachodniej, część ściany południowej w miejscu rozebranej kuchni jest murowana i otynkowana. Elewacja zachodnia jest 2-osiowa, wschodnia (szczytowa) pozbawiona jest otworów.

Lamus o zwartej bryle założonej na rzucie prostokąta jest parterowy z piwnicą i użytkowym poddaszem nakrytym dachem 2-spadowym ze współczesną dachówką ceramiczną. Elewacje oszalowano w układzie pionowym, ściana wschodnia jest otynkowana. Od frontu w skrajnych osiach trójosiowej południowej elewacji znajdują się dwie pary wrót deskowych. Przy bocznych ścianach budynku dostawiono 2 drewniane przybudówki o dachach pulpitowych, w centralnej części ściany wschodniej znajduje się zadaszone wejście do piwnicy. Garaż (także wozownia) założony na rzucie prostokąta jest jednokondygnacyjny, nakryty dachem jednopłaciowym znacznie wysuniętym przed lico elewacji frontowej (północnej), osłaniającym 3 otwory wjazdowe. Elewacje oszalowano dekami w układzie poziomym oraz ukośnym. Wrota zamykające wjazdy są 2-skrzydłowe, oszalowane w układzie ukośnym (kształt „X”) z okrągłym oknem pośrodku. W ścianach bocznych wykonano podłużne, poziome, wielokwaterowe okna.

Na elementy zagospodarowania działki składają się niezabudowany dziedziniec wjazdowy z zarysem podjazdu, wyraźnie uwidocznionym na mapie ukształtowania terenu (LIDAR) oraz tarasowy ogród usytuowany po południowej stronie dworu. Na zachód od niego znajduje się otoczona fosą i rozlewiskiem stawu prostokątna wyspa o funkcji parkowej, skomunikowana za pomocą drewnianego mostu. W południowej części działki znajdują się 2 powojenne szklarnie, obecnie nieużytkowane ogrodniczo.

Na terenie objętym postępowaniem zachował się ponadto budynek dawnej obory, usytuowany na dz. ew. nr 126/1, 127/2, 140. Jest on założony na planie wydłużonego prostokąta, wzniesiony na kamiennej podmurówce, murowany, tynkowany z dachem 2-spadowym krytym papą. Pierwotnie elewacje były artykułowane lizenami, obecnie na skutek przekształceń pierwotne opracowanie zachowane jest fragmentarycznie, część otworów przemurowano i zmieniono kształt dostosowując do potrzeb użytkownika. W bezpośrednim sąsiedztwie budynku wzniesiono dom mieszkalny (ul. M. Świątkiewicz 39) oraz 1- i 2-kondygnacyjny murowany budynek o rozczłonkowanej bryle oraz prostokątną murowaną halę.

Zagospodarowanie pozostałych działek jest zróżnicowane, większość jest wydzielona ogrodzeniami. Na terenie dz. ew. nr 143, w części użytkowanej rolniczo, zachowała się część głównej alei wjazdowej usytuowana na osi podjazdu z zachowanymi nasadzeniami (lipy) oraz dawna część parkowa ze starodrzewem wzdłuż wschodniej i południowej granicy nieruchomości.

Wzdłuż zachodniej granicy dz. ew. nr 126/2 znajduje się część głównej alei wjazdowej z nasadzeniami, pozostały fragment użytkowany jest rolniczo, w północno-wschodniej części wzniesiono budynek mieszkalny (ul. M. Świątkiewicz 37) wraz z budynkiem gospodarczym. Od strony północnej granica między częścią mieszkalną a folwarczną zaakcentowana została poprzez zachowane częściowo do czasów obecnych nasadzenia, usytuowane wzdłuż północnej granicy działki 126/2 i na sąsiednich nieruchomościach. Na skutek podziałów oraz zmiany zagospodarowania usytuowana wzdłuż wschodniej granicy dz. ew. nr 142/3 aleja dojazdowa nie jest w pełni czytelna, w dalszym ciągu użytkowany jest natomiast fragment przedłużeniu ul. Legionów. Nieruchomość użytkowana jest obecnie w większości rolniczo, dawny staw gospodarczy (tzw. „kaczy staw”) jest nieużytkowany i zarośnięty. Podłużne wąskie niezabudowane dz. ew. nr 126/3, 127/1, 142/2 wydzielone zostały wzdłuż wschodniej granicy działek 126/2, 127/2 oraz 142/3 w sąsiedztwie pasa drogowego.

Na terenie dz. ew. nr 123/3, 123/4, 123/6, 123/7 znajdują się dawne stawy rybne, z czytelnymi granicami, stanowiące rozlewisko rzeki Utraty, obecnie częściowo zarośnięte trzcinowiskiem. Obrys dawnych stawów jest czytelny w zarysie zachowanych linii brzegowych i grobli, zachowane są czynne urządzenia wodne (śluzy). Na terenie dz. ew. nr 131/4 wytyczonej w północnej części wzdłuż grobli oddzielającej stawy od terenów mieszkalnych i uprawowych znajduje się droga rolna łącząca ul. Nadrzeczną i Szkolną.

Stan zachowania dawnego zespołu dworsko-parkowego jest zróżnicowany. Budynek dworu oraz lamus i garaż są użytkowane, zachowane w dobrym stanie, poddawane bieżącym remontom. Czytelna jest również kompozycja, zachowały się pierwotne nasadzenia m.in. jesiony nad porośniętą krzewami fosą wyspy, kasztanowiec przy moście. Zachował się także stary drzewostan na dziedzińcu, fragment obsadzenia alei lipowej, jesion w ogrodzie dworskim przy elewacji południowej dworu oraz cypryśniki przy jego frontowej elewacji, natomiast po wschodniej stronie część obsadzeń świerkowych. Podjazd zagospodarowany jest współczesnymi kompozycjami drzew, krzewów i bylin. Tereny dawnych sadów i późniejszych pól uprawnych są częściowo użytkowane, wzdłuż ciągów komunikacyjnych zabudowane współczesną zabudową. Obszar dawnego sadu i „kaczy staw” zaadaptowano na cele ogrodnicze i gospodarcze. Stawy w zachodniej części założenia stanowią obecnie nieużytki.

Po przeanalizowaniu zebranego materiału dowodowego MWKZ stoi na stanowisku, iż zespół dworsko-parkowy, składający się z budynku dworu z zabudowaniami pomocniczymi – garażem i lamusem oraz zielenią z wyspą, położony w Mrokowie przy ul. Marii Świątkiewicz, gm. Lesznówola, pow. piaseczyński, położony na dz. ew. nr 125, 143 oraz części dz. ew. nr 126/2 obr. Mroków (0018), posiada wartości historyczne, artystyczne i naukowe, uzasadniające objęcie go wpisem do rejestru zabytków nieruchomych, a jego trwałe zachowanie dla przyszłych pokoleń leży w interesie społecznym.

Zespół będący przedmiotem postępowania charakteryzuje się bogatą historią, sięgającą XIV w. Jego obecny wygląd nadano mu w XIX i na pocz. XX w. W dwudziestolecu międzywojennym składał się z dworu wraz z zabudową gospodarczą (lamus, garaż) oraz folwarku ze stodołą, oborą oraz sadami i 7 stawami rybnymi. Na skutek powojennych podziałów oraz wtórnej zabudowy, zespół został uszczuplony. Do najlepiej zachowanych elementów zespołu należą budynek dworu z zabudowaniami pomocniczymi (dz. ew. nr 125) oraz elementy zagospodarowania: dziedzińiec z podjazdem i fragmentem drogi dojazdowej z aleją lipową, dawna część parkowa po zachodniej stronie alei i na wyspie oraz ogród tarasowy (dz. ew. nr 125, 143 oraz części dz. ew. nr 126/2).

Zapoczątkowany pod koniec XIV w. przez Wita z Mrokowa h. Broda i ród Mrokowskich proces osiedleńczy wiąże się nierozdzielnie z dziejami zespołu dworsko-parkowego położonego ul. Marii Świątkiewicz w Mrokowie. Wywodził się on ze średniowiecznych nadań rycerskich, w późniejszych

latach dzięki działalności rodzin Nadarzyńskich, Sobolewskich, Zacierów, Szymońskich, Pacholczyków i Lange, wpisywał się w tradycję drobnoszlacheckiego i ziemiańskiego dworu, a następnie mazowieckiego ziemiaństwa. Wzniesiony w XVIII w. drewniany dwór najprawdopodobniej zastąpił ulokowany w tym miejscu wcześniejszy budynek mieszkalny. Pomimo zmiany właścicieli oraz zagospodarowania terenu, do czasów współczesnych zachowały się także budynek lamusa oraz garaż, stanowiące zaplecze gospodarcze dla mieszkalnej części folwarku. Zabudowa wraz z zachowanymi elementami komponowanej zieleni i ukształtowania terenu (wyspa, aleja lipowa, ogród tarasowy, szpalery wydzielające część mieszkalną od folwarcznej) jest nośnikiem wartości historycznych. Jak wskazano w opinii NID „Mroków, jako historyczna siedziba, jest obiektem szczególnym. Jest świadectwem procesu osiedleńczego na Mazowszu wywodzącego się ze średniowiecznych nadań rycerskich i formowania pierścienia obronnego wokół siedziby książęcej w Czersku”. Dokumentuje również późniejsze przemiany w sposobie zagospodarowania majątków ziemskich na Mazowszu, ich parcelację, dokonywaną pod koniec XIX w. meliorację gruntów rolnych, zakładanie sadów oraz podejmowane próby zagospodarowania naturalnych rozlewisk rzecznych poprzez tworzenie gospodarstw rybnych, których popularność przypadła na I połowę XX w. Jednocześnie zespół wiąże się z dziejami kilku rodzin, m.in. Mrokowiskich, Sobolewskich czy Pacholczyków.

Walory artystyczne prezentują zabudowania zachowane w południowej części założenia – drewniany dwór oraz garaż. Bogata dekoracja budynków, na którą składa się snycersko opracowany detal architektoniczny, nawiązujący zarówno do tradycyjnej architektury dworskiej jak i modernizmu (garaż). Nośnikiem tych wartości jest również zachowana kompozycja zespołu z centralnie usytuowanym dworem poprzedzonym dziedzińcem i podjazdem z aleją drzew, pozostałości XV-wiecznej wyspy obronnej umiejętnie wkomponowanej w założenie parkowe, którego pozostałością jest zachowany starodrzew oraz tarasowy ogród od strony południowej i szpalery drzew po północnej stronie dworu, obecnie czytelne po stronie zachodniej.

Zachowane do dnia dzisiejszego pozostałości dawnego założenia dworskiego pozwalają prześledzić jego dzieje od czasów średniowiecznych do okresu po II wojnie światowej, co potwierdza jego wysokie walory naukowe. Dwór oraz towarzysząca zabudowa gospodarcza – drewniany lamus przy dworze oraz pawilon garaży – zachowała oryginalne cechy stylistyczne oraz pierwotne funkcje. Budynki te są przykładem spójnej architektonicznie i stylowo grupy obiektów, pozostających względem siebie w utrwalonych historycznie relacjach funkcjonalnych i przestrzennych. Jak wskazano w opinii NID „Rozplanowany osiowo na dwóch poziomach tarasów, ze schodami w osi, nosi cechy geometrycznego ogrodu modernistycznego. Szata roślinna ogrodu nie zachowała się, ale istniejąca w otoczeniu dworu kompozycja drzew i krzewów oraz jej charakterystyczny dobór gatunkowy odpowiadają okresowi międzywojennego modernizmu.” (s. 11)

Wartość naukowa zespołu wynika także z jego warstwy materialnej, m.in. technologii wykonania, użytych materiałów budowlanych i ich opracowania budynku dworu z zabudowaniami pomocniczymi – garażem i lamusem, jak również rozwiązań funkcjonalnych oraz kompozycji zagospodarowania zieleni komponowanej, cechujących założenia dworsko-parkowe. Siedziba w Mrokowie do dziś znajduje się w pierwotnych, historycznych granicach posiadłości, które zidentyfikować można w oparciu o charakterystyczne linie terenowe, co potwierdza również analiza przeprowadzona na archiwalnych współczesnych mapach topograficznych. Dzieje majątku w Mrokowie stanowią istotne źródło wiedzy na temat osadnictwa na Mazowszu w XVI w. oraz późniejszych zmian własnościowych i sposobów zagospodarowania, które pozwoliły na stworzenie samowystarczalnych majątków ziemskich w XIX i XX w. Jak wskazano w opinii NID „najbardziej wartościowym elementem dawnej siedziby w Mrokowie jest zachowana fortyfikacyjna wyspa

otoczona fosami i mokradłami, stanowiąca relikw XV-wiecznej obronnej osady rycerskiej i świadectwo charakteru średniowiecznego procesu osiedleńczego w Mrokowie” (s. 11). MWKZ podziela tę opinię wskazując równocześnie na walory dworu i otaczającego go założenia z zachowanymi elementami zabudowy i zagospodarowania.

Granice zespołu wyznaczono od wschodu, południa i zachodu wzdłuż granicy dz. ew. nr 125, następnie wzdłuż zachodniej i północnej granicy dz. ew. nr 143, następnie przez dz. ew. nr 126/2 wzdłuż zachodniej granicy terenu oznaczonego na załączniku graficznym Miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego gminy Lesznów (uchwała nr 223/XVIII/2012), jako 1.UK/M, do granicy dz. ew. nr 125. W ocenie MWKZ na ww. terenie zachowały się czytelne powiązania widokowe pomiędzy poszczególnymi elementami zabudowy – dworem, lamusem i garażem – oraz elementami zagospodarowania terenu w postaci drogi dojazdowej z nasadzeniami, wyspy z fosą, ogrodem tarasowym oraz szpalerami drzew.

Jednocześnie MWKZ odstąpił od wpisu do rejestru zabytków terenu dawnego folwarku obejmującego dz. ew. nr 123/3, 123/4, 123/6, 123/7, 126/1, 126/3, 127/1, 127/2, 131/4, 140, 142/2, 142/3 oraz części dz. ew. nr 126/2 z obr. Mroków (0018). W ocenie MWKZ ujęcie w wojewódzkiej ewidencji zabytków krajobrazu kulturowego d. majątku Dobra Ziemskie Mroków usytuowany w rejonie ul. M. Świątkiewicz i Karasia stanowi właściwą ochronę zapewniającą zachowanie wartości zabytkowych ww. terenu. Za taką oceną przemawiają także przekształcenia dokonane na tym terenie po 1945 r., m.in. podziały parcelacyjne i dostosowanie terenów wyodrębnionych posesji do współczesnych potrzeb ich obecnych właścicieli znacznie przekształciły teren dawnego folwarku. Obszar w północnej i północno-wschodniej części dawnego założenia utracił pierwotną funkcję – dawne pola uprawne stanowią teraz teren zabudowy mieszkaniowej i działalności gospodarczej właścicieli poszczególnych działek. Jak wskazano w opinii NID „w latach 1944-1945, wyprzedzając nieuchronne przejęcie i parcelację majątku w wyniku działania reformy rolnej, Lange przeprowadził częściowy podział gruntów, sprzedając pojedyncze działki okolicznym mieszkańcom. Szybki i niefortunny podział wynikający z aktualnego wtedy sposobu zagospodarowania, wyznaczał chaotyczne i nieregularne granice działek. Nowy podział przeciął poprzecznie aleję wjazdową i część dziedzińca, wyodrębnił część pól, sad z „kaczym stawem” i oborę z otaczającym gruntem”, ponadto „zarówno okupacyjna działalność fermy i garbarni Langego, jak i powojenna hodowla psów miały znaczący wpływ na stan zachowania ogrodu i parku (m.in. we wschodniej i południowej części terenu usunięto większość drzew owocowych). W latach 70. XX wieku, mieszkający w dworze zarządca wyciął część drzew, w tym kilka najstarszych jesionów w otoczeniu dziedzińca”. W ocenie MWKZ ww. zmiany stanowią przesłankę za odstąpieniem od ochrony poprzez wpis do rejestru zabytków dz. ew. nr 123/3, 123/4, 123/6, 123/7, 126/1, 126/3, 127/1, 127/2, 131/4 140, 142/2, 142/3 oraz części dz. ew. nr 126/2 z obr. Mroków (0018).

Ponadto dokonane podziały majątku doprowadziły do zmiany sposobu użytkowania poszczególnych działek, zarośnięcia stawów, wzniesienie nowej zabudowy o współczesnej, niedostosowanej do charakteru zespołu formie i gabarytach, wycinki drzew na potrzeby pól uprawnych, przecięcie głównej drogi dojazdowej do dworu. Po przeanalizowaniu zebranego materiału należy stwierdzić, że ww. działki nie stanowią powiązanej przestrzennie grupy o zachowanej i jednorodnej kompozycji i rozplanowaniu, dawny układ funkcjonalno-przestrzenny związany z dworem czytelny jest w kontekście materiałów kartograficznych, tym samym nie stanowią obecnie uwidocznionego w przestrzeni elementu zespołu dworko-parkowego.

MWKZ nie podziela również oceny NID w zakresie objęcia ochroną budynku obory, który zgodnie z opinią „uległ przebudowie i dostosowaniu do współczesnych potrzeb gospodarczych, w aktualnym stanie zachowuje cechy obiektu zabytkowego”. Jak wskazano w piśmie strony postępowania z dnia 06.03.2024 r. przedmiotowa obora posiada nową konstrukcję i jest przebudowana przy użyciu współczesnych materiałów, co potwierdza protokół z oględzin przeprowadzonych w dniu 07.03.2023 r., w którym stwierdzono „brak pozostałości założenia dworskiego na dz. ew. nr 127/2 i 142/3”. W treści opinii NID MWKZ nie odnalazł wystarczającego uzasadnienia dla wpisu do rejestru zabytków nieruchomości dz. ew. nr 123/3, 123/4, 123/6, 123/7, 126/1, 126/3, 127/1, 127/2, 131/4 140, 142/2, 142/3 oraz części dz. ew. nr 126/2 z obr. Mroków (0018) jako części zespołu dworsko-parkowego. W związku z powyższym MWKZ zdecydował o odmowie wpisu ww. obszaru do rejestru zabytków.

Na podstawie art. 9 ust. 1 ustawy o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami do rejestru wpisuje się zabytek nieruchomy na podstawie decyzji wydanej przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, z urzędu bądź na wniosek właściciela zabytku nieruchomego, lub użytkownika wieczystego gruntu, na którym znajduje się zabytek nieruchomy. Definicja zabytku zawarta w art. 3 pkt 1 ww. ustawy określa, iż zabytek nieruchomy to nieruchomości, jej części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową. Zgodnie z art. 6 ust. 1 pkt. 1 litera b, g ww. ustawy ochronie i opiece podlegają, bez względu na stan zachowania, zabytki nieruchome będące układami urbanistycznymi, ruralistycznymi i zespołami budowlanymi oraz parkami, ogrodami i innymi formami zaprojektowanej zieleni. Z uwagi na zachowane, wyżej opisane zespół dworsko-parkowy, składający się z budynku dworu z zabudowaniami pomocniczymi – garażem i lamusem oraz zielenią, położony w Mrokowie przy ul. Marii Świątkiewicz, gm. Lesznowola, pow. piaseczyński, odpowiada ustawowej definicji zabytku, zostaje wpisany niniejszą decyzją do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego i podlega ochronie prawnej.

Wobec powyższego orzeczono jak w sentencji.

POUCZENIE

Od decyzji niniejszej przysługuje stronom, na podstawie art. 127 Kpa, odwołanie do Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które należy złożyć za pośrednictwem tutejszego urzędu (na adres: Wojewódzki Urząd Ochrony Zabytków w Warszawie, 00-373 Warszawa, ul. Nowy Świat 18/20) zgodnie z art. 129 § 2 Kpa w terminie 14 dni od doręczenia przedmiotowej decyzji. W myśl art. 130 § 2 Kpa wniesienie odwołania w terminie wstrzymuje wykonanie decyzji.

W myśl art. 127a K.p.a., w trakcie biegu terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec organu administracji publicznej, który wydał decyzję. Wówczas z dniem doręczenia organowi administracji publicznej oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

UWAGA, NUMER REJESTRU ZABYTKÓW JEST NADAWANY PO STWIERDZENIU OSTATECZNOŚCI NINIEJSZEJ DECYZJI.

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW

Marcin Dawidowicz

Załączniki:

1. Załącznik graficzny
2. Pouczenie o skutkach wpisu zabytku do rejestru zabytków

Otrzymują:

1. Anna Mainka-Putkiewicz (adres w aktach sprawy)
2. Jacek Mainka (adres w aktach sprawy)
3. Stefan Mainka za pośrednictwem pełnomocnika r. pr. Bogusława Dziubka (adres w aktach sprawy)
4. Robert Pietrzyk (adres w aktach sprawy)
5. Damian Pietrzyk (adres w aktach sprawy)
6. Jakub Pietrzyk ((adres w aktach sprawy)
7. Sebastian Pietrzyk (adres w aktach sprawy)
8. Powiat Piaseczyński ((adres w aktach sprawy)
9. Gmina Lesznowola, ul. Gminna 60, 05-506 Lesznowola
10. Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, ul. Żelazna 59a, 00-848 Warszawa
- 11.7 x Aa (KP: nr rej., teczka obiektu, 3 x KW, NID)

Do wiadomości:

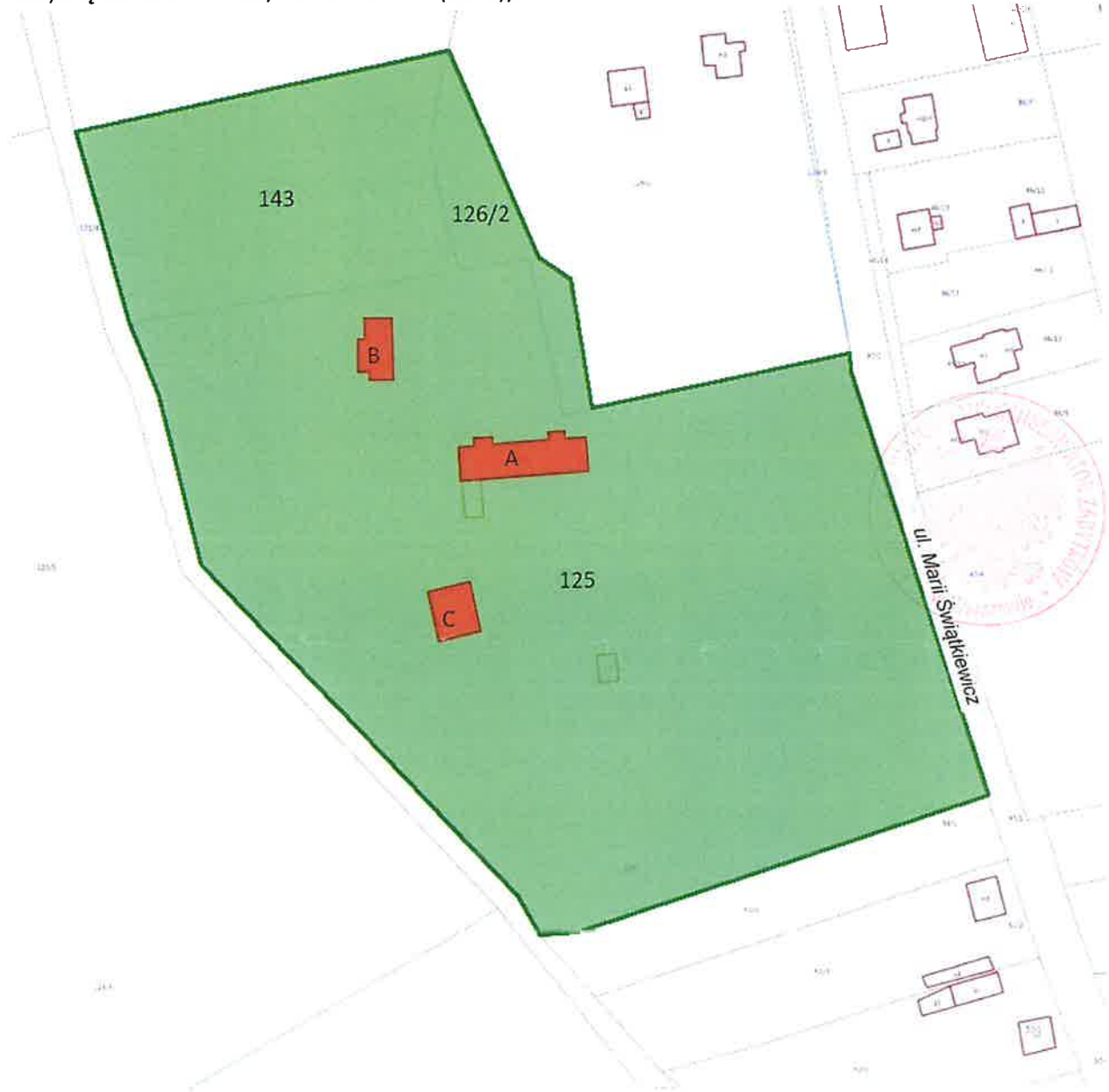
1. Regionalny Zarząd Gospodarki Wodnej w Warszawie, ul. Zarzecze 13b, 03-194 Warszawa
2. Starostwo Powiatowe w Piasecznie. ul. Chyliczkowska 14 05-500 Piaseczno.

**MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW**

ul. Nowy Świat 18/20, 00-373 Warszawa
tel.: 22 44 30 400, fax: 22 44 30 401

Załącznik graficzny do ^{www.mwzkz.pl} decyzji MWKZ nr *92* /2024 z dnia **09-12-2024** wpisującej do rejestru zabytków nieruchomości województwa mazowieckiego zespół dworsko-parkowy, składający się z budynku dworu z zabudowaniami pomocniczymi – garażem i lamusem oraz zielenią, położony w Mrokowie przy ul. Marii Świątkiewicz, gm. Lesznówola, pow. piaseczyński (dz. ew. nr 125, 143, część dz. ew. nr 126/2 obr. Mroków (0018)).

budynki wpisane do rejestru zabytków (A – dwór, B – lamus, C – garaż)

teren wpisany do rejestru zabytków

MAZOWIECKI WOJEWÓDZKI
KONSERWATOR ZABYTKÓW
Marcin Dawidowicz

POUCZENIE O SKUTKACH WPISU DO REJESTRU ZABYTKÓW NIERUCHOMYCH

zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. 2024 poz. 1292)

Art. 10a. 1. Od dnia wszczęcia postępowania w sprawie wpisu zabytku do rejestru do dnia, w którym decyzja w tej sprawie stanie się ostateczna, przy zabytku, którego dotyczy postępowanie, zabrania się prowadzenia prac konserwatorskich, restauratorskich, robót budowlanych i podejmowania innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku.

2. Zakaz, o którym mowa w ust. 1, dotyczy także robót budowlanych objętych pozwoleniem na budowę albo zgłoszeniem, a także działań określonych w innej decyzji pozwalającej na ich prowadzenie.

3. Przepisów ust. 1 i 2 nie stosuje się do zabytku służącego obronności i bezpieczeństwu państwa.

Art. 12. 1. Starosta, w uzgodnieniu z wojewódzkim konserwatorem zabytków, może umieszczać na zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru znak informujący o tym, iż zabytek ten podlega ochronie.

Art. 27. Na wniosek właściciela lub posiadacza zabytku wojewódzki konserwator zabytków przedstawia, w formie pisemnej, zalecenia konserwatorskie, określające sposób korzystania z zabytku, jego zabezpieczenia i wykonania prac konserwatorskich, a także zakres dopuszczalnych zmian, które mogą być wprowadzone w tym zabytku.

Art. 28. 1. Niezależnie od obowiązków wynikających z opieki nad zabytkami, określonych w art. 5, właściciel lub posiadacz zabytku wpisanego do rejestru lub zabytku znajdującego się w wojewódzkiej ewidencji zabytków zawiadamia wojewódzkiego konserwatora zabytków o:

- 1) uszkodzeniu, zniszczeniu, zaginięciu lub kradzieży zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zdarzenia;
- 2) zagrożeniu dla zabytku, nie później niż w terminie 14 dni od dnia powzięcia wiadomości o wystąpieniu zagrożenia;
- 3) zmianie miejsca przechowania zabytku ruchomego w terminie miesiąca od dnia nastąpienia tej zmiany;
- 4) zmianach dotyczących stanu prawnego zabytku, nie później niż w terminie miesiąca od dnia ich wystąpienia lub powzięcia o nich wiadomości.

Art. 29. 1. Wojewódzki konserwator zabytków w czasie uzgodnionym z właścicielem lub posiadaczem przedmiotu będącego zabytkiem lub posiadającego cechy zabytku może prowadzić badania tego przedmiotu w miejscu, w którym przedmiot ten się znajduje.

4. W przypadku odmowy udostępnienia przedmiotu, o którym mowa w ust. 1, albo zabytku, o którym mowa w ust. 3, odpowiednio wojewódzki konserwator zabytków albo minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego może wydać decyzję nakazującą jego udostępnienie na czas niezbędny do wykonania badań, jednak nie dłuższy niż 3 miesiące od dnia, w którym decyzja stała się ostateczna.

5. Za szkody wyrządzone w związku z badaniami, o których mowa w ust. 1 i 3, przysługuje odszkodowanie na zasadach określonych w Kodeksie cywilnym.

Art. 36. 1. Pozwolenia wojewódzkiego konserwatora zabytków wymaga:

- 1) prowadzenie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, w tym prac polegających na usunięciu drzewa lub krzewu z nieruchomości lub jej części będącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem lub inną formą zaprojektowanej zieleni;
- 2) wykonywanie robót budowlanych w otoczeniu zabytku;
- 3) prowadzenie badań konserwatorskich zabytku wpisanego do rejestru;
- 4) prowadzenie badań architektonicznych zabytku wpisanego do rejestru;
- 5) prowadzenie badań archeologicznych;
- 6) przemieszczanie zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- 7) trwałe przeniesienie zabytku ruchomego wpisanego do rejestru, z naruszeniem ustalonego tradycją wystroju wnętrza, w którym zabytek ten się znajduje;
- 8) dokonywanie podziału zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru;
- 9) zmiana przeznaczenia zabytku wpisanego do rejestru lub sposobu korzystania z tego zabytku;
- 10) umieszczanie na zabytku wpisanym do rejestru: urządzeń technicznych, tablic reklamowych lub urządzeń reklamowych w rozumieniu art. 2 pkt 16b i 16c ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. z 2022 r. poz. 503) oraz napisów, z zastrzeżeniem art. 12 ust. 1;
- 11) podejmowanie innych działań, które mogłyby prowadzić do naruszenia substancji lub zmiany wyglądu zabytku wpisanego do rejestru, z wyłączeniem działań polegających na usuwaniu drzew lub krzewów z terenu nieruchomości lub jej części niebędącej wpisanym do rejestru parkiem, ogrodem albo inną formą zaprojektowanej zieleni;
- 12) poszukiwanie ukrytych lub porzuconych zabytków ruchomych, w tym zabytków archeologicznych, przy użyciu wszelkiego rodzaju urządzeń elektronicznych i technicznych oraz sprzętu do nurkowania.

3. Pozwolenia, o których mowa w ust. 1 i 1a, mogą określać warunki, które zapobiegą uszkodzeniu lub zniszczeniu zabytku.

4. Wojewódzki konserwator zabytków może uzależnić wydanie pozwolenia na podejmowanie działań, o których mowa w ust. 1 pkt 6, 9 i 11, od przeprowadzenia, na koszt wnioskodawcy, niezbędnych badań konserwatorskich, architektonicznych lub archeologicznych. Egzemplarz dokumentacji badań jest przekazywany nieodpłatnie wojewódzkiemu konserwatorowi zabytków.

5. Pozwolenia, o których mowa w ust. 1 i 1a, wydaje się na wniosek osoby fizycznej lub jednostki organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego na Listę Skarbów Dziedzictwa albo do rejestru, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego.

Art. 38. 1. Wojewódzki konserwator zabytków lub działający z jego upoważnienia pracownicy wojewódzkiego urzędu ochrony zabytków prowadzą kontrolę przestrzegania i stosowania przepisów dotyczących ochrony zabytków i opieki nad zabytkami.

2. W upoważnieniu, o którym mowa w ust. 1, określa się osobę lub osoby upoważnione do przeprowadzenia kontroli, kontrolowaną osobę fizyczną lub jednostkę organizacyjną, miejsce i zakres kontroli oraz podstawę prawną do jej przeprowadzenia.

3. Przy wykonywaniu kontroli wojewódzki konserwator zabytków lub osoby, o których mowa w ust. 1, są uprawnione do:

- 1) wstępu na teren nieruchomości, jeżeli istnieje uzasadnione podejrzenie zniszczenia lub uszkodzenia zabytku;
- 2) oceny stanu zachowania, warunków przechowywania i zabezpieczenia zabytków wpisanych do rejestru, a także zabytków znajdujących się w muzeach, bibliotekach oraz w zbiorach lub zasobach innych państwowych jednostek organizacyjnych i jednostek samorządu terytorialnego, w terminie uzgodnionym z ich właścicielem lub posiadaczem;
- 3) sprawdzania zgodności wszelkich działań podejmowanych przy zabytkach wpisanych do rejestru oraz prowadzonych badań archeologicznych z zakresem lub warunkami określonymi w pozwoleniu i zatwierdzonej dokumentacją;
- 4) żądania ustnych lub pisemnych informacji w zakresie niezbędnym dla ustalenia stanu faktycznego dotyczącego zakresu kontroli;
- 5) żądania okazania dokumentów i udostępnienia wszelkich danych mających związek z zakresem kontroli;
- 6) dokonania wpisu w dzienniku budowy w zakresie określonym przepisami Prawa budowlanego.

4. Czynności kontrolne przeprowadza się w obecności kontrolowanej osoby fizycznej albo kierownika kontrolowanej jednostki organizacyjnej lub upoważnionej przez niego osoby, z zachowaniem przepisów o ochronie informacji niejawnych.

Art. 43. 1. Wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję o wstrzymaniu wykonywanych bez jego pozwolenia lub w sposób odbiegający od zakresu i warunków określonych w pozwoleniu:

- 1) prac konserwatorskich, restauratorskich, badań konserwatorskich lub architektonicznych przy zabytku wpisanym do rejestru;
- 2) robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru lub w jego otoczeniu;
- 3) badań archeologicznych lub poszukiwań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 12;
- 4) innych działań, o których mowa w art. 36 ust. 1 pkt 6-8, 10 i 11, przy zabytku wpisanym do rejestru.

Art. 49. 1. Wojewódzki konserwator zabytków może wydać decyzję nakazującą osobie fizycznej lub jednostce organizacyjnej posiadającej tytuł prawny do korzystania z zabytku wpisanego do rejestru, wynikający z prawa własności, użytkowania wieczystego, trwałego zarządu albo ograniczonego prawa

rzeczowego lub stosunku zobowiązaniowego, przeprowadzenie prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku, jeżeli ich wykonanie jest niezbędne ze względu na zagrożenie zniszczeniem lub istotnym uszkodzeniem tego zabytku.

3. W przypadku wykonania zastępczego prac konserwatorskich lub robót budowlanych przy zabytku nieruchomym, wojewódzki konserwator zabytków wydaje decyzję określającą wysokość wierzytelności Skarbu Państwa z tytułu wykonania zastępczego tych prac lub robót, ich zakres oraz termin wymagalności tej wierzytelności.

Art. 74. 1. Dotacja na dofinansowanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru może być udzielona przez:

- 1) ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego ze środków budżetu państwa, z części, której dysponentem jest ten minister;
- 2) wojewódzkiego konserwatora zabytków ze środków finansowych z budżetu państwa w części, której dysponentem jest wojewoda.

Art. 76. 1. Dotacja może być udzielona na dofinansowanie:

- 1) nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, ustalonych na podstawie kosztorysu zatwierdzonego przez wojewódzkiego konserwatora zabytków, które zostaną przeprowadzone w roku złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji lub w roku następującym po roku złożenia tego wniosku;
  - 2) nakładów koniecznych na wykonanie prac konserwatorskich, restauratorskich lub robót budowlanych przy zabytku wpisanym do rejestru, które zostały przeprowadzone w okresie trzech lat poprzedzających rok złożenia przez wnioskodawcę wniosku o udzielenie dotacji.
2. Wniosek o udzielenie dotacji, o której mowa w ust. 1 pkt 2, wnioskodawca może złożyć po przeprowadzeniu wszystkich prac lub robót przy zabytku wpisanym do rejestru, określonych w pozwoleniu wydanym przez wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Art. 110 1. Kto będąc właścicielem lub posiadaczem zabytkowego nie zabezpieczył go w należyty sposób przed uszkodzeniem, zniszczeniem, zaginięciem lub kradzieżą, podlega karze aresztu, ograniczenia wolności albo grzywny.

2. W razie popełnienia wykroczenia określonego w ust. 1, można orzec nawiązkę do wysokości dwudziestokrotnego minimalnego wynagrodzenia na wskazany cel społeczny związany z opieką nad zabytkami.

zgodnie z ustawą z dnia 12 stycznia 1991r. o podatkach i opłatach lokalnych (Dz.U. 2023 poz. 70)

Art. 7. 1. Zwalnia się od podatku od nieruchomości:

- 6) grunty i budynki wpisane indywidualnie do rejestru zabytków, pod warunkiem ich utrzymania i konserwacji, zgodnie z przepisami o ochronie zabytków, z wyjątkiem części zajętych na prowadzenie działalności gospodarczej;

zgodnie z ustawą z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz.U. z 2024, poz. 226, ze zm.)

Art. 26hb. 1. Podatnik może odliczyć od podstawy obliczenia podatku, ustalonej zgodnie z art. 26 ust. 1 lub art. 30c ust. 2, wydatki:

- 1) poniesione w roku podatkowym na wpłaty na fundusz remontowy wspólnoty mieszkaniowej lub spółdzielni mieszkaniowej utworzony, zgodnie z odrębnymi przepisami, dla zabytku nieruchomego wpisanego do rejestru zabytków lub znajdującego się w ewidencji zabytków;
- 2) na prace konserwatorskie, restauratorskie lub roboty budowlane przy zabytku nieruchomym wpisanym do rejestru zabytków;
- 3) (uchylony).

2. Odliczenie, o którym mowa w:

- 1) ust. 1 pkt 1, przysługuje podatnikowi, jeżeli w momencie poniesienia wydatku jest właścicielem lub współwłaścicielem zabytku nieruchomego;
- 2) ust. 1 pkt 2, przysługuje podatnikowi, jeżeli w momencie poniesienia wydatku podatnik jest właścicielem lub współwłaścicielem zabytku nieruchomego, o którym mowa w tym przepisie, oraz posiada sporządzone na piśmie pozwolenie wojewódzkiego konserwatora zabytków na prowadzenie prac konserwatorskich, prac restauratorskich lub robót budowlanych przy tym zabytku oraz po poniesieniu tego wydatku uzyskał zaświadczenie wojewódzkiego konserwatora zabytków potwierdzające wykonanie odpowiednio tych prac lub robót;
- 3) (uchylony).

3. Za datę poniesienia wydatków z tytułów określonych w:

- 1) ust. 1 pkt 1 uznaje się dzień zapłaty należności;
- 2) ust. 1 pkt 2 uznaje się dzień wystawienia faktury;
- 3) (uchylony).

4. Odliczenia, o których mowa w ust. 1 pkt 1 i 2, nie mogą przekroczyć 50% wydatków udokumentowanych:

- 1) dowodem wpłaty na fundusz remontowy wspólnoty mieszkaniowej lub spółdzielni mieszkaniowej lub zaświadczeniem o wysokości wpłat w roku podatkowym wystawionym przez wspólnotę mieszkaniową lub spółdzielnię mieszkaniową;
- 2) fakturą wystawioną przez podatnika podatku od towarów i usług niekorzystającego ze zwolnienia od tego podatku, powiększonych o kwotę podatku od towarów i usług, o ile podatek ten nie został odliczony na podstawie ustawy o podatku od towarów i usług.
5. (uchylony).

6. Małżonkowie, między którymi istnieje wspólność majątkowa, wydatki, o których mowa w ust. 1, mogą odliczyć w częściach równych lub w dowolnej proporcji przez nich ustalonej, bez względu na to, czy dokument potwierdzający poniesienie wydatku został wystawiony na imię obojga małżonków lub jednego z nich.

7. Odliczenia wydatków, o których mowa w:

- 1) ust. 1 pkt 1 - dokonuje się w zeznaniu składanym za rok podatkowy, w którym poniesiono te wydatki;
- 2) ust. 1 pkt 2 - dokonuje się w zeznaniu składanym po otrzymaniu zaświadczenia, o którym mowa w ust. 2 pkt 2.

8. Kwota odliczenia nieznajdująca pokrycia w rocznym dochodzie podatnika podlega odliczeniu w kolejnych latach, nie dłużej jednak niż przez sześć lat, licząc od końca roku podatkowego, w którym dokonano odliczenia.

9. Odliczeniu nie podlegają wydatki w części, w jakiej:

- 1) zostały odliczone od przychodu na podstawie ustawy o zryczałtowanym podatku dochodowym;
- 2) zostały uwzględnione przez podatnika w związku z korzystaniem z ulg podatkowych w rozumieniu Ordynacji podatkowej;
- 3) wykraczają poza zakres prac i robót określonych w pozwoleniu wojewódzkiego konserwatora zabytków lub zostały wykonane niezgodnie z pozwoleniem wojewódzkiego konserwatora zabytków;
- 4) zostały sfinansowane, dofinansowane lub zwrócone podatnikowi w jakiegokolwiek formie.

10. Podatnik, który po roku, w którym dokonał odliczeń, otrzymał zwrot odliczonych wydatków, jest obowiązany doliczyć odpowiednio kwoty poprzednio odliczone do dochodu za rok podatkowy, w którym otrzymał ten zwrot.

11. W przypadku skorzystania z odliczenia wydatków, o których mowa w ust. 1, stanowiących odpisy amortyzacyjne od środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych, przepisu art. 23 ust. 1 pkt 45 nie stosuje się.

12. Ilekroć w ust. 1-11 jest mowa o:

- 1) powierzchni użytkowej - oznacza to powierzchnię, o której mowa w art. 16 ust. 4 i 5 ustawy z dnia 28 lipca 1983 r. o podatku od spadków i darowizn (Dz. U. z 2023 r. poz. 1774 i 1843);
- 2) pracach konserwatorskich - oznacza to prace konserwatorskie w rozumieniu art. 3 pkt 6 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 3) pracach restauratorskich - oznacza to prace restauratorskie w rozumieniu art. 3 pkt 7 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 4) robotach budowlanych - oznacza to roboty budowlane w rozumieniu art. 3 pkt 8 ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami;
- 5) zabytku nieruchomym - oznacza to zabytek nieruchomy, o którym mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 lit. c-e ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami.